

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

ΑΘΗΝΑ 1963-1972

Ο Κυριάκος Κατζουράκης γεννιέται στην Αθήνα το 1944.

1964-1968

Σπουδάζει ζωγραφική με τον Γιάννη Μόραλη στην ΑΣΚΤ και σκηνογραφία με τον Βασίλη Βασιλειάδη.

Ζωγραφίζει στο εργαστήριο της Σχολής ασκούμενος στο χρώμα των Ιμπρεσιονιστών και στο ατελιέ του πειραματίζεται με τους τρόπους των κυβιστών και ιδιαίτερα του Georges Braque.

Γνωρίζει τον γλύπτη Κώστα Κλουβάτο και μαθαίνει για τον Giacometti, τον Brancusi, τον Moore, τον Χαλεπά. Στη Σχολή διδάσκει και ο Απάρτης. Ταξιδεύει στη Μυτιλήνη, με αποστολή της Σχολής, και βλέπει Θεόφιλο στο σπίτι του Ελευθεριάδη. Διαβάζει για τη γενιά του '30. Επηρεάζεται και ζωγραφίζει συνδυάζοντας Κυβισμό και Θεόφιλο. Με παρότρυνση του Κλουβάτου αρχίζει να συνθέτει σε μεγάλες επιφάνειες με βάση το μαύρο και τις όμπρες. Γνωρίζει, μέσω του αδερφού του, Δημήτρη, την αρχιτεκτονική του Πικιώνη, του Κωνσταντινίδη, του Le Corbusier, την μαρξιστική σκέψη, ενώ εντάσσεται στο φοιτητικό κίνημα.

Αρχίζει μαθήματα σεναρίου με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο. Παράλληλα εργάζεται κάνοντας αρχιτεκτονικές πλαστικές μακέτες με τον Λευτέρη Γιαννουλόπουλο. Συνεργάζεται με το περιοδικό «Επιθεώρηση Τέχνης».

Η χούντα τον βρίσκει στο 4ο έτος της σχολής.

1967

Παίζει στην ταινία του Δήμου Θέου «Κιέριον». Τον ελκύει ο κόσμος του σινεμά, ο Σφήκας, ο Βούλγαρης, ο Καβουκίδης, οι αδερφοί Αρβανίτη. Η πολιτική και η σχέση της με την τέχνη μπαίνει στη δουλειά του.

Στέρηση διαβατηρίου, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ταξιδέψει στο εξωτερικό.

1969

Με τους Γιάννη Βαλαβανίδη, Κλεοπάτρα Δίγκα, Χρόνη Μπότσογλου, Γιάννη Ψυχοπαίδη ιδρύει την ομάδα «Νέοι Έλληνες Ρεαλιστές». Εντάσσεται στην «Ομάδα Τέχνης Α'». Η πολιτικοποιημένη τέχνη σε αντίθεση με το σοσιαλιστικό ρεαλισμό, η αντίσταση στη χούντα, το όνειρο για ελεύθερη χώρα είναι τα ζητήματα που απασχολούν, έργω, την ομάδα. Εκείνη την εποχή κάνει τη θητεία του.

1971

Φιλοτεχνεί τα σκηνικά και τα κοστούμια στις ταινίες «Προξενίο της Άννας» του Βούλγαρη και «Μέρες του '36» του Αγγελόπουλου. Οι διανοούμενοι αγκαλιάζουν το Θόδωρο, το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης τον Παντελή. Σύγκρουση γιγάντων. Η οδυνηρή εμπειρία του στρατού καταγράφεται στα πρώτα έργα του πολιτικής ζωγραφικής, όπως και στο βίντεο «Λίγο πριν» που έκαναν με τον Μπάμπη Βενετόπουλο το 2010 (ο μονόλογος του ίδιου).

1972

Έκθεση της ομάδας στο Ινστιτούτο Γκαίτε και η δημοσίευση των маниφέστων των Νέων Ρεαλιστών στο «Χρονικό» του Ασσαντούρ Μπαχαριάν. (Η έκθεση μεταφέρεται στον «Κοχλία» της Θεσσαλονίκης του Κώστα Λαχά το 1973.) Το καλοκαίρι αποκτά διαβατήριο και με τη σύντροφό του Χρύσα Βουδούρογλου ταξιδεύουν στη Γερμανία. Η Documenta V –η πιο σημαντική μέχρι σήμερα– είναι καθοριστική στην εξέλιξη της εικαστικής του έρευνας: Κάνοβιτς, Σαρκισιάν, Όλντεμπουργκ, Αμερικάνοι υπερρεαλιστές, εγκαταστάσεις. Η πλήρης απουσία κριτικού ρεαλισμού και πολιτικής τέχνης αντισταθμίζονται με την παρουσία του ίδιου του Josef Beuys και με την πολιτική του παρέμβαση.

ΛΟΝΔΙΝΟ 1972-1985

Μεταναστεύει με τη Χρύσα στο Λονδίνο όπου συγκατοικούν με τον Γιώργο Χατζημιχάλη. Γνωρίζει τον ψυχαναλυτή Αντρέα Γιαννακούλα. Παραμένουν φίλοι μέχρι σήμερα. Ο Αντρέας είναι ο πρώτος θεατής κάθε νέου πίνακα που ζωγραφίζει στα πολύ δημιουργικά χρόνια του Λονδίνου, ο οποίος διαθέτει την ικανότητα να συνδέει το παρόν με τους αρχαίους τραγικούς με εμβάθυνση, λογική και ποιήση. Αυτό ωθεί τον Κυριάκο να μελετήσει τη σχέση της ψυχανάλυσης με την τέχνη. Ταυτόχρονα με τη βοήθεια του Αντρέα και της Paula Heimann αρχίζει ανάλυση από το 1973 μέχρι το 1980.

1973-1975

Μεταπτυχιακές σπουδές Printmaking στην St. Martin's School of Art και στην Croydon College of Art and Design. Στη σχολή σχεδιάζει αφίσες της οργάνωσης «Ρήγας Φεραίος» του ΚΚΕ Εσωτ. αλλά σχεδιάζει και τα πρώτα του storyboard για film animation.

Τα χρόνια της ανάλυσης εμβαθύνει στη σχέση των προσωπικών και πολιτικών στοιχείων με τη «μαστορική» της ζωγραφικής. Μελετάει την κλασική ζωγραφική: Rembrandt, Velásquez, Ιταλική Αναγέννηση και συστηματοποιεί στη ζωγραφική του τη σχέση όλων αυτών με τη σύγχρονη ιστορία. Είναι εκτός μόδας, η εννοιολογική τέχνη σαρώνει παντού. Οι γκαλερί τον αντιμετωπίζουν σαν ένα παράξενο πολιτικό ον που κάνει σοσιαλιστικό ρεαλισμό, κάτι που φυσικά απεχθάνεται. Αυτή όμως η παραξενιά ενθουσιάζει τον Eduardo Paolozzi που οργανώνει έκθεση με τα έργα του στην Serpentine Gallery του Arts Council. Απρόοπτη επιτυχία, αν σκεφτεί κανείς ότι στην ίδια αίθουσα εμφανίζεται τότε ο Richard Long και μια σειρά από εννοιολογικούς καλλιτέχνες.

1977

Η γέννηση του υιού του, Άρη. Η πιο σημαντική χρονιά. Όλα αποκτούν μια διαφορετική αξία, όλα συνδέονται: παρελθόν, παρόν, επανάσταση, μαστοριά, η έννοια του χρόνου, η αφοσίωση, η πίστη ότι η ζωγραφική δεν θα πεθάνει ποτέ, η αγάπη για το άγνωστο, όλα είναι καινούργια και ξεκινούν απ' τη γέννηση του Άρη.

1979

Το καλοκαίρι, με πρωτοβουλία του Γ. Χατζημιχάλη, ο Τσαρούχης επισκέπτεται το ατελιέ του Κατζουράκη στην Αθήνα. Οι πρώτες συζητήσεις συνεχίζονται στις πρόβες του Τσαρούχη για το ανέβασμα των *Τρωάδων*.

1980

Συμμετέχει στην Biennale São Paulo.

1981

Συμμετέχει στη XI Biennale de Paris.

Συνεργασία με την E. Totah Gallery. Εκεί γνωρίζει την Paola Rego, το συλλέκτη Κωστάκη και άλλους ζωγράφους. Είναι μια στιγμή επανασύνταξης και στροφής προς μια καινούργια εικονογραφία. Στις επίσημες εκθέσεις όμως κυριαρχεί η εννοιολογική τέχνη.

1982

Παρ' όλα αυτά, την επόμενη χρονιά το Arts Council οργανώνει αναδρομική έκθεση του Κατζουράκη στο μουσείο Midland Group Nottingham. Η έκθεση μεταφέρεται στην Totah στο Λονδίνο και στην Ωρα. Τα δύσκολα χρόνια τον στηρίζει η φιλόλογος και συλλέκτρια Gabriella Agratti. Ταξιδεύει στο Μιλάνο και τη Ρώμη. Βλέπει για πρώτη φορά Caravaggio στην εκκλησία San Luigi dei Francesi της Ρώμης. Αναθεωρεί τις αντιλήψεις του περί ρεαλισμού, επιδιώκει ζωγραφική σε μεγάλες επιφάνειες. Ήδη έχει κάνει fresco buono στο σπίτι του στη Σίφνο και fresco secco σε δύο σπίτια στην Αθήνα. Στο Λονδίνο πετυχαίνει τη συνταγή της καζέϊνης από το βιβλίο του Max Doerner και ζωγραφίζει έναν τοίχο στο σπίτι του Αντρέα Γιαννακούλα.

Έρχεται ο Τσαρούχης στο Λονδίνο, σεριώνει μια πολύ καλή, έκτοτε, σχέση. Ατελείωτες συζητήσεις για τα Φαγιούμ, τη ζωγραφική στις ληκύθους, το σχέδιο στη γλυπτική των αρχαίων, τον εσωτερικό φορμαλισμό της λιτής σχεδίασης.

Υποψηφιότητα στην ΑΣΚΤ για τη θέση του απερχόμενου Μόραλη, με παρότρυνση του Μπαχαριάν αλλά και του ιδίου του Μόραλη. Δεν εκλέγεται.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ 1985

1988

Με τον ιστορικό τέχνης και φίλο Νίκο Χατζηνικολάου στήνουν την έκθεση του Ελ Γκρέκο στη βασιλική του Αγίου Μάρκου στο Ηράκλειο Κρήτης.

1989

Σκηνικά και κοστουμία για την παράσταση «Γυάλινος κόσμος», σκηνοθεσία Βίκτωρ Αρδίττης. Αρχή συνεργασίας με τον Γιώργο Λαζάνη και το Θέατρο Τέχνης (δεκαέξι έργα ρεπερτορίου και τέσσερις πρεμιέρες στην Επίδαυρο 1989-2006).

1990

Από το 1990 και μετά δουλεύει σύνθετα έργα ερευνώντας την εσωτερική σχέση και συνάφεια των επιμέρους τεχνών. Αρχίζει η συνεργασία με την σύντροφό του Κάτια Γέρου. Το πρώτο τους έργο: «Τέμπλο – Οίκος Ενοχής» το 1990. Ένα σύνθετο έργο ζωγραφικής – θεάτρου. Το κείμενο γράφτηκε στη διάρκεια των προβών (*Τέμπλο – Οίκος Ενοχής*, Κ. Κατζουράκης, εκδόσεις Εξάντας, 1994). Το έργο έγινε με την προοπτική να ταξιδεύει σαν «πρόσφυγας ναός» στα Βαλκάνια, μεταφέροντας την ιδέα της συνύπαρξης διαφορετικών θρησκειών. Τα γεγονότα όμως δεν το επέτρεψαν. Ταξίδεψε πάντως σε πολλές πόλεις στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Η μουσική του Γιώργου Χριστιανάκη κυκλοφορεί σε CD με τον τίτλο «Τέμπλο».

Ιδρύει την «Ομάδα Τέχνης»: έργα συνεργασίας διαφορετικών τεχνών: σινεμά, θέατρο, ζωγραφική, φωτογραφία, εγκαταστάσεις,

παρεμβάσεις στο χώρο.

Στήνει το χώρο και τα κοστούμια στην πρώτη εμφάνιση του χοροθεάτρου Οκτάνα, «Οι γάμοι» του Ιγκόρ Στραβίνσκυ.

1991

Ιδρυτικό μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Καλλιτεχνών «Europa 24».

Το επόμενο διάστημα συνεργάζεται με τον Λαζάνη (Τρωάδες, Νεφέλες, Παραθεριστές, Μις Τζούλια, Πιραντέλο, Τσέχωφ, Happy End, Κολτέζ) και παράλληλα ζωγραφίζει.

1997

«Προσωπογραφία»: κείμενο του Διονύση Καψάλη, ζωγραφική και σκηνοθεσία Κ. Κατζουράκη, ηθοποιοί Κάτια Γέρου, Αννέζα Παπαδοπούλου. Μουσική Γ. Χριστιανάκης.

1999

Το καλοκαίρι, στη διάρκεια των βομβαρδισμών της Γιουγκοσλαβίας, φιλοτεχνεί την ενότητα «Ιερά οδός – η Ευρώπη βομβαρδίζει τον εαυτό της», την οποία παρουσιάζει στο Γκάζι. Πρόκειται για μία εικαστική εγκατάσταση (εκατό πίνακες, φωτογραφίες και ακρυλικά, πέντε σύνθετα γλυπτά, μουσική και ήχοι). Το σύνολο αυτής της δουλειάς έγινε από 25 Μαΐου μέχρι τέλος Ιουνίου.

2000

Έχει αρχίσει να μελετά τη σταδιακή αλλαγή στην Αθήνα από τα μεγάλα κύματα των προσφύγων που άρχισαν να έρχονται από παντού. Σε μια χώρα χωρίς θεσμούς, χωρίς «κανονικότητα» στην καθημερινή ζωή. Σε μια χώρα όπου ο ίδιος αισθανόταν σαν ξένος, άρχισε να καταγράφει τους ξένους. Έχει μπει στο χώρο του κινηματογράφου κανονικά. Συγκεντρώνει δεκάδες ώρες οπτικό υλικό, συνεντεύξεις, καταγραφή περιστατικών, πηγαίνει στους χώρους που υποδέχονται τους πρόσφυγες και ταυτόχρονα στήνει τη δομή της πρώτης του ταινίας.

Έστησε καταχείμωνο με πάγο και χιόνι μέσα στην Αθήνα, σ' ένα εγκαταλελειμμένο πρώην εργοστάσιο στο χώρο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού το πολυθέαμα «Ο Δρόμος προς τη Δύση»: θέατρο, ζωγραφική, συνέδριο, συναυλίες, όλα έγιναν όπως έπρεπε. Αγκαλιάστηκε από το «δίκτυο για τα δικαιώματα των προσφύγων». Ήρθαν όσοι είχαν ενδιαφέρον για το θέμα. Και παρ' όλο που το έργο αυτό ήταν από τις πρώτες μεγάλες εκδηλώσεις με θέμα τους πρόσφυγες, το επίσημο κράτος, εκπρόσωποι του τύπου και της κριτικής απουσίασαν, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων. «Ο Δρόμος προς τη Δύση» περιλαμβάνει, εκτός της ζωγραφικής, θέατρο με κείμενα της Μάρως Δούκα και της Κάτιας Γέρου. Στην παράσταση έπαιζε και ο Νίκος Αρβανίτης, μουσική Δημήτρης Θεοχάρης, φωτισμοί Αντρέας Τρύφωνας.

2001

Το «Μεταίχμιο» εκδίδει το βιβλίο «Κυριάκος Κατζουράκης – ο Δρόμος προς τη Δύση», με πρόλογο του Π. Μπουκάλα και εισαγωγή της Π. Κουνενάκη. Περιέχει το σύνολο της εικαστικής παρέμβασης, το θεατρικό μέρος, την έρευνα για τους μετανάστες και τα κείμενα που αργότερα θα καταλήξουν στην ταινία «ο Δρόμος προς τη Δύση».

2003

Το Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών εκδίδει το Ημερολόγιό του με έργα από την ενότητα «Ιερά Οδός».

Μαθαίνει τη χρήση προγραμμάτων και μοντάρει έκτοτε ο ίδιος τις ταινίες του.

Ολοκληρώνεται η ταινία «Ο Δρόμος προς τη Δύση». Κέρδισε το Κρατικό Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ 2003, καθώς και το FIPRESCI στη Θεσσαλονίκη. Συμμετείχε στο Yamagata IDFF. «Ο Δρόμος προς τη Δύση» όμως συμμετείχε ως ταινία μυθοπλασίας σε μεγάλα φεστιβάλ (Locarno, Tribeca, Montreal).

2005

Εκλέγεται τακτικός καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Διευθύνει το 3ο εργαστήριο ζωγραφικής. Διδάσκει μέχρι το 2011 με συνεργάτες τον Βασίλη Βασιλακάκη και τον Μπάμπη Βενετόπουλο.

Η δεύτερη ταινία του «Γλυκιά Μνήμη», που γυρίστηκε με μεγάλη οικονομική δυσκολία, αλλά κέρδισε δύο βραβεία στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης (σκηνογραφίας, Ν. Πολίτης, δεύτερου γυναικείου ρόλου, Μ. Ζορμπά). Έξω ταξίδεψε επίσης σε καλά φεστιβάλ: Montreal, Μεξικό FICCO 2005, 14ο Maros IMFF, όπου κέρδισε το πρώτο βραβείο γυναικείου ρόλου (Κ. Γέρου).

2006

«Ο Δρόμος προς τη Δύση» παρουσιάστηκε στην Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα σε πρόλογο Μάνου Στεφανίδη. Περιλαμβάνει επίσης

το πολιτικό καμπαρέ «Του Δρόμου»: συνεργάτες Κάτια Γέρου, Παναγιώτης Παναγόπουλος, Νίκος Πολίτης, Νίκος Πλάτανος, Τηλέμαχος Μούσας, Γιώργος Κοροπούλης, Μιρέλλα Νέστορα, Καλλιόπη Τακάκη.

2000 – 2008

Συγγράφουν με την Κάτια Γέρου τα σενάρια για τρεις ταινίες μεγάλου μήκους: «Ο Δρόμος προς τη Δύση», «Γλυκιά Μνήμη», «Μικρές Εξεγέρσεις». Ο Δρόμος προς τη Δύση βραβεύεται στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης με το πρώτο κρατικό βραβείο και με το διεθνές βραβείο FIPRESCI και συμμετέχει σε μεγάλα φεστιβάλ (LOCARNO, YAMAGATA, MONTREAL, FICCO, TRIBECA)

Η Γλυκιά Μνήμη βραβεύεται το 2006 στο 13^ο διεθνές φεστιβάλ Μεσογειακού κινηματογράφου (Tetouan, Maroc) με το πρώτο βραβείο ερμηνείας (Κάτια Γέρου) και με δυο βραβεία στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης: Σκηνογραφία (Νίκος Πολίτης), β' γυναικείου ρόλου (Μαρία Ζορμπά). Η ταινία προσκαλείται στα φεστιβάλ (MONTREAL, MAROC, TORONTO)

Ολοκληρώνεται η τρίτη ταινία «Μικρές Εξεγέρσεις» και συμμετέχει στο διαγωνιστικό του Διεθνούς Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και του Montreal. Η ταινία γυρίζεται με δυσκολίες. Έχει θέμα τον Μανουήλ Πανσέληνο αλλά συμπίπτει χρονικά με το σκάνδαλο της μονής Βατοπεδίου. Αδύνατη η έρευνα στο Άγιον Όρος, κινηματογραφεί μόνο τον περίπλοκο του όρους. Απόρριψη σεναρίου από το ΕΚΚ, αλλά με υπόσχεση χρηματοδότησης και με ελάχιστα χρήματα από το ΑΠΘ ξεκινάει τα γυρίσματα. Έπεται οικονομική καταστροφή. Η ζωή μέσα στην κρίση συνεχίζεται...

Με το φίλο και συνεργάτη Μπάμπη Βενετόπουλο συμμετέχουν στην έκθεση Κόδρα 2010. Σε ένα υπόγειο κρατητήριο του στρατοπέδου στήνουν τη βιντεοεγκατάσταση «Λίγο πριν», μια μακάβρια υπόθεση/φυλακή του παρόντος/μέλλοντος. Ένα απειλητικό όσο και διαχρονικό Άμπου Γκράιμπ. Το έργο προτείνεται από τον Μάνο Στεφανίδη για να αντιπροσωπεύσει την Ελλάδα στην 54η Biennale Βενετίας αλλά η επιτροπή του ΥΠ.ΠΟ. το απορρίπτει. Το ίδιο έργο μετασηματισμένο εκτίθεται στην ομαδική έκθεση «Ο χρόνος. Οι άνθρωποι. Οι ιστορίες τους» στο κεντρικό κτίριο του Μουσείου Μπενάκη.

2010

«Σώμα Ευάλωτο»: Μεγάλη έκθεση στην Αθήνα - γκαλερί Έκφραση και Fizz. Πρόλογος Μάνου Στεφανίδη.

2012

Συγκεντρώνει το υλικό και τις σημειώσεις του και γράφει.

2013

Εκδίδει το αυτοβιογραφικό κείμενο «Τάξη στο Χάος» στις εκδόσεις Καλειδοσκόπιο.

Δέκα χρόνια μετά το «Δρόμο προς τη Δύση» γράφει το σενάριο της επόμενης ταινίας του με τίτλο «Το Άστρο του Κεφαλαίου». Ένα requiem για τη χώρα.

Αναδρομική έκθεση 1963-2013 στη νέα πτέρυγα του Μουσείου Μπενάκη.